

קריעת ים סוף ומלחמת גוג ומגוג

בענין קריעת ים סוף, מפורש בתורה, שלא הייתה כאן צרה אמיתית, אלא מתחילה רצה ה' להכבד בפרעה ובכל חילו, ולא הביא אותו אלא כדי להיפרע ממנו, וזה נראה הביאור הפשוט במש"כ 'מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו', דהיינו מה תצעק אלי, כאילו יש כאן צרה אמיתית, הלא מראש הודעתך שכל רדיפתו של פרעה אינה אלא הכנה למען אכבדה בפרעה ובכל חילו, ועל כן דבר אל בני ישראל ויסעו וגו' ואכבדה בפרעה.

וחכמי סתרי תורה אמרו ע"ז (זהר ח"ב נב:) – "ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי. ותאנא בספרא דצניעותא אלי דייקא, בעתיקא תליא כלא, דבעא לאוקיר דיקניה".

ופשט דבריהם ז"ל לפי ערכינו הוא, שיש סדר בו מתגלה הרע ככח שהוא נגד רצון ה', וה' נלחם בו ומכניעו, אולם באמת בשורש הדברים הרע אינו אלא כלי ביד ה', ורצון ה' שיעשה הרע מה שיעשה, ועל ידי שיכניעו ה' יתגלה כבודו, אלא שבכללות העולם נסתרת היא בחינה זו, והנגלה במציאות העולם הוא שהרע עומד לנגד ה', וה' נלחם בו. אולם בקריעת ים סוף נתגלתה בחינה זו, שאמר ה' למשה מתחילה "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּשְׁבוּ וַיִּחַנּוּ לִפְנֵי פִי הַחִירֹת וְגו' וְחַזַּקְתִּי אֶת לֵב פְּרָעָה וְרַדְף אַחֲרֵיהֶם וְאֶכְבְּדָה בְּפְרָעָה וּבְכָל חִילוֹ וַיִּדְעוּ מִצְרַיִם כִּי אֲנִי ה' ". ונתגלה איך שהצרה והישועה ממנה היא רק לפנים, ובאמת הכל הוא חלק מפעולתו של הקב"ה לגלות כבודו בעולמו, ועל כן אין מקום כאן לתפילה, שהרי אין כאן צרה, כי אם הכנה לגילוי כבוד ה'.

אמנם כ"ז נכון דווקא לגבי משה, שהודיעו ה' על זה, שכל רדיפת פרעה אינה אלא הכנה לגילוי כבודו, אבל ישראל - שלא היה ידוע להם כן - מצדם היתה כאן צרה, והיה מוטל עליהם לצעוק, ואדרבה - חלק מהמטרה ברדיפת פרעה היה כדי שיצעקו בני ישראל, וכמו שהאריכו במדרשים, ומצדם נכון לומר שהם היו בצרה ומכח תפילתם ניצולו, וכמו שכתוב "ואת זעקתם שמעת על ים סוף... והים בקעת לפניהם", שזה היה חלק מהתכנית הא-להית שהם יצעקו, ומכח תפילתם יוושעו.

והנה דמיון גדול מצינו בין קריעת ים סוף למלחמת גוג ומגוג, שגם במלחמת גוג עוד קודם הצרה כבר ניבאו נביאים על כך שעתיד הוא גוג לבוא על אדמת ישראל, וכבר הודיע ה' מראש הצרה והישועה. וכמו קריעת ים סוף, כך מלחמה זו אינה צרה אלא לפנים ואין מגמתה אלא להודיע שם ה' ולגלות כבודו, כמפורש על ידי הנביאים, כמו שכתוב (יחזקאל לח טז) "וְעָלִיתָ עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל כְּעֶנֶן לְכַסּוֹת הָאָרֶץ בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים תִּהְיֶה וְהַבְּאוֹתַיךָ עַל אֶרְצִי לִמְעַן דַּעַת הַגּוֹיִם אֶתִּי בְּהַקְדָּשִׁי בְּךָ לְעֵינֵיהֶם גּוֹג". ובזכריה נאמר – "וַיֵּצֵא ה' וְנִלְחַם בְּגוֹיִם הֵהֱם כְּיוֹם הַלְחָמוֹ בְּיוֹם קָרְב", ותרגם יונתן – "כיום אגחותיה קרב על ימא דסוף".

וסדר גילוי כבוד זה נראה, שהנה אילו היה ה' מוציא את ישראל ממצרים על-ידי כך שיאבד את המצרים כולם, ויעשה בהם הרג רב, הרי שלא היתה כאן נקמה במצרים, אלא שזו היתה דרך הישועה והגאולה משעבוד מצרים. משל למה הדבר דומה, לשבוי שהכה את שובהו והרגו וברח, שאין כאן נקמה בשבאי, אלא זו היתה דרך יציאתו. נקמה, לעומת זאת, אינה אלא לאחר הישועה. אמנם מאידך, אם לאחר שיוציא ה' את ישראל ממצרים, יעלה הים על מצרים ויטביענה במצולות, לא יאה ניכר כאן שנקמת ה' היא בקנאתו קנאת עמו. על כן עשה ה', שלאחר היציאה יתעורר בלב פרעה ועבדיו לרדוף אחר ישראל, ואז ינקום בהם ה' את נקמת ישראל, ויאבדם לעולם.

וכך הוא סדר הדברים במלחמת גוג ומגוג, שקודם לה כבר יגאלו ישראל משעבוד האומות, כמפורש ביחזקאל, כמו שכתוב (לח ח) – "מִיָּמִים רַבִּים תִּפְקַד בְּאַחֲרֵית הַשָּׁנִים תָּבֹא אֶל אֶרֶץ מְשׁוֹכְבֹת מְחֻרָב מְקַבְּצַת מַעֲמִים רַבִּים עַל הָרִי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִיוּ לְחֻרְבָּה תַּמִּיד וְהִיא מַעֲמִים הוֹצֵאָה וַיֵּשְׁבוּ לְבָטַח כְּלָם".

וכן מבואר מעצם זה שגוג בא להלחם בישראל על אדמת ישראל - הרי שישראל כבר בארצם בשעה שבא גוג להלחם בהם, וכך מבואר גם בגמ' בברכות (יג.), שמלחמת גוג תהיה לאחר הגאולה משעבוד מלכויות.

פרושם של דברים, שלאחר שיצאו ישראל משעבוד המלכויות, שדבר זה לא בהכרח יקרה על ידי הרג רב באומות [ואפשר שתהיה יציאה זו בהסכמת האומות, כמו שהיתה יציאת מצרים בהסכמת פרעה], יבוא הזמן להנקם באומות על כל אשר עשו להם לישראל, ואז יעורר ה' אותם לבוא להלחם על אדמת ישראל, בכדי שהנקמה בהם תהיה ניכרת שהיא נקמה על כל אשר עוללו לישראל במשך כל ימות גלותם.

[ונמצא שבנבואתו של יחזקאל על גוג טמונה גם נבואה שעמים אלו בני יפת יהיו, המצרים לישראל בימות הגלות, נבואה שכבר נתקיימה בנו, ועתה נשואות עינינו לקיום הנבואה על הנקמה בהם].

והנה מבואר בדברי הנביאים, שהקיבוץ שקודם מלחמת גוג ומגוג לא יהיה קיבוץ שלם, שהרי יחזקאל אומר שלאחר מלחמת גוג יהיה קיבוץ שלם, כמו שכתוב לאחר מלחמת גוג (יחזקאל לט כה-כח) – "לִכְן פֶּה אָמַר אֲדֹנָי ה' עֵתָה אֲשִׁיב אֶת שְׁבוֹת יַעֲקֹב וְרַחֲמֵי כָל בֵּית יִשְׂרָאֵל וְקִנְיַתִּי לְשֵׁם קְדֹשִׁי... בְּשׁוֹבְבֵי אוֹתָם מִן הָעַמִּים וְקִבַּצְתִּי אֹתָם מֵאַרְצוֹת אֲבֹתֵיהֶם... וְכִנְסֹתִים עַל אֲדָמָתָם וְלֹא אוֹתִיר עוֹד מֵהֶם שֵׁם" - הרי שעד עתה עדיין לא נתקבצו כל בית ישראל, ועוד נותר מהם שם.

וכן מבואר בישעיה (סו יח-כ) – "וְאֲנֹכִי מַעֲשִׂיהֶם וּמַחֲשָׁבֹתֵיהֶם בָּאָה לְקַבֵּץ אֶת כָּל הַגּוֹיִם וְהַלְשׁוֹת וּבָאוּ וְרָאוּ אֶת כְּבוֹדִי. וְשָׁמַתִּי בָהֶם אוֹת וְשִׁלַּחְתִּי מֵהֶם פְּלִיטִים... וְהִגִּידוּ אֶת כְּבוֹדִי בְּגוֹיִם". והכבוד שיראו הגויים לא נתפרש מהו, והאות גם הוא לא נתפרש, אך מן האמור 'ושלחתי מהם פליטים', אנו למדים שהכבוד והאות יהיו כאלו שישאירו לאחריהם רק פליטים מן הגויים, והיינו שבמלחמת גוג ומגוג מדבר הנביא, ואח"כ נאמר - "וְהֵבִיאוּ אֶת כָּל אֲחֵיכֶם מִכָּל הַגּוֹיִם מִנְחָה לֵה' בְּסוּסִים וּבָרֶכֶב וּבַצְבִּים וּבַפָּרָדִים וּבַכְּפָרוֹת עַל הַר קְדֹשִׁי יְרוּשָׁלַם אָמַר ה' כְּאִשֶּׁר יָבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַמִּנְחָה בְּכָלִי טְהוֹר בֵּית ה' " - הרי שקודם לכן לא יהיו כל ישראל בארצם.

כיום עומדים אנו במצב בו חלק גדול מעם ישראל מקובץ בארצו, אך לא נתקבצו עדיין כולם, ואנו רואים שאותן אומות שהצרו לישראל כל ימות גלותם, שמהם ה' רוצה להנקם - הם עומדים כיום נגד זכותו של ישראל, והאירופאים ובכללם הגרמנים 'הרחמנים', מְצַרִים כ"כ על צערם של שודדי אדמת ישראל, ונאבקים על זכויותיהם בארץ ישראל, ובעיני רוח אנו יכולים לראותם באים על אדמת ישראל, וכבר אמר הגר"ל מינצברג זצ"ל, שכיום אפשר לפתוח את העיתונים, ולראות שם את דברי הנביאים.

וקרוב יום ה' על כל הגויים, ועלינו לזכור עתה ולעתיד הקרוב לבוא את דברי משה – "אֵל תִּירָאוּ הַתְּיַצְבוּ וְרָאוּ אֶת יְשׁוּעַת ה' " .

אֲ-לֵהִים לָנוּ מַחְסָה וְעַז עֲזָרָה בְּצָרוֹת נִמְצָא מָאֵד. עַל כֵּן לֹא נִירָא בְּהַמִּיר אַרְץ וּבְמוֹט הַרִים בְּלֵב יָמִים! (תהלים מז ב-ג)